

Effecten van het amendement voedermestovereenkomsten onder het fosfaatrechtenstelsel

Huib Silvis, Harry Luesink, Joan Reijs, Tanja de Koeijer en Co Daatselaar

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Aanleiding

In oktober 2017 heeft Wageningen Economic Research op verzoek van het ministerie van LNV een quickscan gepubliceerd over de effecten van het amendement voedermestovereenkomsten (Nota 2017-107). De studie beoordeelt of het toelaten van voedermestovereenkomsten zal bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen van het stelsel van verantwoorde en grondgebonden groei van de melkveehouderij. De conclusie van de studie is dat het amendement groei van melkveebedrijven mogelijk maakt zonder dat deze zelf grond verwerven. Omdat er regionaal nog plaatsingsruimte is op het areaal voedergewassen, zou de melkveehouderij in alle regio's kunnen groeien, met een landelijk maximumpercentage van 26%. Hierbij is wel aangetekend dat andere begrenzingsen, zoals het voorgenomen fosfaatrechtenstelsel, de mogelijke groei zullen beperken. Naar aanleiding van het VAO Mestbeleid/Zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn van 1 februari 2018 heeft minister Schouten gevraagd om in kort bestek aan te geven of de invoering van het fosfaatrechtenstelsel tot andere conclusies leidt.

Impact van het fosfaatrechtenstelsel

Door invoering van het fosfaatrechtenstelsel per 1 januari 2018 kan de melkveestapel op nationaal niveau niet meer worden uitgebreid. De productie van melkvee en jongvee ten behoeve van de melkproductie is gemaximaliseerd op 84,9 mln. kg fosfaat. Vanaf 2018 is het alleen mogelijk om het aantal dieren in de nationale melkveehouderij uit te breiden door een lagere fosfaatproductie per dier te realiseren. Met het fosfaatrechtenstelsel zijn de gerapporteerde maximale uitbreidingspercentages op landelijk niveau dus niet meer aan de orde. Regionaal is uitbreiding van de melkveestapel ook bij invoering van fosfaatrechten theoretisch mogelijk, mits de melkveehouderij in andere regio's krimpt. Het fosfaatrechtenstelsel houdt in dat uitbreidende bedrijven over financiële middelen moeten beschikken om de betreffende rechten aan te kopen, zoals ook het geval was onder het melkquotumstelsel. Of er een verschuiving tussen regio's gaat plaatsvinden hangt van veel factoren af, zoals de structuur en kostprijs van de bedrijven, grondprijzen en provinciaal beleid.

Effecten van het amendement

Tussen bedrijven vindt op regionaal niveau al uitwisseling van voer en mest plaats. Door toelating van voedermestovereenkomsten in de Wet grondgebonden groei melkveehouderij kan de melkveestapel op bedrijfsniveau worden uitgebreid, zonder vergroting van het bedrijfsareaal. Omdat grote fosfaatoverschotten (per ha) vaker voorkomen bij bedrijven met veel melkkoeien, zullen vooral grote bedrijven baat hebben bij voedermestovereenkomsten omdat zij bij groei minder grond nodig hebben. Als gevolg daarvan zal de grondgebondenheid van de melkveehouderij, zoals gedefinieerd in de Wet grondgebonden groei melkveehouderij, kunnen afnemen. Dit geldt ook onder het fosfaatrechtenstelsel.

Naast berekeningen over de theoretisch maximale groei van de melkveehouderij onder voeder-
mestovereenkomsten, bevatte de quickscan ook een beschouwing over uitvoeringsaspecten, zo-
als borging van levering, hoeveelheidsbepaling en oppervlakteregistratie. Geconcludeerd is dat de
uitvoering van voeder-
mestovereenkomsten niet eenvoudig is. Zo moeten systemen worden inge-
richt om toe te zien op borging van daadwerkelijke levering. Ook is de registratie van de betrok-
ken percelen een complicerend element in de handhaving. Deze problemen worden niet opgelost
door het fosfaatrechtenstelsel en blijven dus actueel.

Contact

Wageningen Economic Research   Dr.ir. H.J. Silvis
Postbus 29703   Senior onderzoeker
2502 LS Den Haag   T +31 (0)70 3358 168
www.wur.nl/economic-research   E huib.silvis@wur.nl

2018-038